

Interdyscyplinarna Grupa Badawcza „PRL i Globalne Południe” w Instytucie Badań Literackich PAN
oraz „Dziennik Literacki”

zapraszają na spotkanie inauguracyjne
cykl „Globalna solidarność: archiwa przyszłości”

2 grudnia (wtorek), godz. 18.00
Pałac Staszica, ul. Nowy Świat 72, sala 144 (I piętro)

Udział wezmą:
Joanna Kordjak (Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki)
Magda Lipska (Muzeum Sztuki Nowoczesnej)
Jacek Świdziński (autor komiksu „Festiwal”)

Prowadzenie: **Agnieszka Mroziak** (IBL PAN) i **Dorota Jarecka** (IBL PAN)

Biorąc za punkt wyjścia dwie warszawskie wystawy obecnie otwarte dla publiczności – „Lato, które zmieniło wszystko. Festiwal 1955” (Muzeum Warszawy) i „O czym wspólnie marzymy? Globalne związki – porzucone przyjaźnie” (Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki) – a także nagrodzony Paszportem „Polityki” komiks Jacka Świdzińskiego „Festiwal” (2023), będziemy rozmawiać o literackich i artystycznych podejściach do tematu solidarności i współpracy między socjalistyczną Polską i krajami globalnego Południa. Interesować nas będą relacje historyczne i współczesne próby zmierzenia się z niepamięcią o nich: kontakty, które po drugiej wojnie światowej nie tylko napędzały gospodarkę, ale i stymulowały więzi społeczne i kulturalne między Polską i krajami wyzwolającymi się spod kolonialnego panowania, po 1989 roku zostały wymazane ze zbiorowej pamięci polskiego społeczeństwa. Dlaczego mówimy o nich właśnie dzisiaj, a przede wszystkim – jak o nich mówimy? Czy literatura i sztuka tworzą szczególną przestrzeń do zmierzenia się z tematami niechcianymi w innych obszarach debaty publicznej? Czego uczy nas Festiwal 1955 i szerzej – jaką przyszłość otwierają przed nami archiwa dawnych globalnych solidarności?

„Globalna solidarność: archiwa przyszłości” to cykl spotkań realizowany przez Interdyscyplinarną Grupę Badawczą „PRL i Globalne Południe” działającą w Instytucie Badań Literackich PAN, w partnerstwie z Instytutem Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego oraz „Dziennikiem Literackim”. Poświęcony jest współpracy i solidarności między krajami bloku socjalistycznego (w tym Polską) i globalnego Południa po drugiej wojnie światowej, a także antykolonialnym relacjom literackim, artystycznym, architektonicznym i filmowym. Podejmuje również problemy rasizmu i nierówności w kontaktach między tymi regionami świata.

Spotkanie dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach dotacji celowej „Inne Tradycje”.

Dorota Jarecka jest historyczką sztuki, kuratorką, literaturoznawczynią. Adiunkt w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. W 2021 roku opublikowała *Surrealizm, realizm, marksizm. Sztuka i lewica komunistyczna w Polsce w latach 1944–1948*, studium politycznej historii surrealizmu w pierwszych latach po II wojnie światowej. Jest współautorką książek *Erna Rosenstein. Mogę powtarzać tylko nieświadomie / Erna Rosenstein: I Can Repeat Only Unconsciously* (2014), *Dekolonizacje / Decolonizations* (2022), *Patrząc w słońce. Hanna Orzechowska / Looking Into the Sun: Hanna Orzechowska* (2024). Współredaktorka książek: *Krystiana Robb-Narbutt. Rysunki, przedmioty, pracownia / Krystiana Robb-Narbutt: Drawings, Objects, Studio* (2012), *Natalia LL: Doing Gender* (2013), *Ewa Zarzycka. Lata świetności / Ewa Zarzycka: Heyday* (2016). W 2013 roku opublikowała *Już trudno*, wywiad-rzekę z Andą Rottenberg. W latach 2016–2024 prowadziła Galerię Studio w Warszawie.

Joanna Kordjak jest historyczką sztuki i kuratorką w Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki w Warszawie (od 2011). Jej głównym obszarem badawczym jest sztuka Europy Środkowo-Wschodniej XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem okresu powojennego. Jest autorką lub współautorką kilkunastu wystaw zbiorowych, takich jak *Mapa. Migracje artystyczne a zimna wojna* (2013), *Kosmos wzywa! Sztuka i nauka w długich latach sześćdziesiątych* (2014), *Zaraz po wojnie* (2015), *Polska – kraj folkloru* (2016/2017), *Przyszłość będzie inna. Wizje i praktyki modernizacji społecznych po roku 1918* (2018), *Lalki: teatr, film, polityka* (2019) *Zimna rewolucja. Społeczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej wobec socrealizmu, 1948–1959* (2021), *Drugiej wiosny nie będzie... Dzieci i sztuka w XX i XXI wieku* (2023) czy obecnie trwającej *O czym wspólnie marzymy? Globalne związki – porzucone przyjaźnie*. Redaktorka publikacji im towarzyszących, organizatorka międzynarodowych konferencji. Laureatka Nagrody krytyki artystycznej im. Jerzego Stajudy.

Magda Lipska jest kuratorką i teoretyczką sztuki. Od 2009 roku pracuje w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Autorka i współautorka wystaw, publikacji, programów filmowych i performatywnych, m.in. *Bliski Wschód, daleki Zachód* (2025), *Przenicowany świat. Sztuka, duchowość i przyszłe współistnienie* (2024), *Kto napisze historię też? Artystki o prawach kobiet* (2021), *Nadzieja jest w innym kolorze* (2019), *Niepodległe. Kobiety i dyskurs narodowy* (2018), *Danwen Xing. A Personal Diary* (2017). Jej teksty znalazły się m.in. w tomach *Festiwal 1955. Święto młodości, Points of Convergence. Alternatywne spojrzenia na performance, Historie filmu awangardowego. Od dadaizmu do postinternetu i Pawlenski*. Jest współredaktorką książek *Hope Is of a Different Color. From the Global South to the Łódź Film School* (2022) z Moniką Talarczyk oraz *Was Socialist Realism Global? Modernism, Soc-Modernism, Socially Engaged Figuration* (2024) z Piotrem Słodkowskim, obie wydane przez Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Od 2023 roku wraz z Bogną Stefańską koordynuje działania konfederacji L'Internationale w ramach europejskiego grantu "Museum of the Commons. Towards a Healthier Arts Ecosystem" (2023-2026).

Agnieszka Mrozik jest profesorką literaturoznawstwa w Instytucie Badań Literackich PAN. Współzałożycielka Interdyscyplinarnej Grupy Badawczej „PRL i Globalne Południe” w IBL PAN. Stypendystka Copernicus Center for Polish Studies na Uniwersytecie Michigan (2025), programu DAAD na Uniwersytecie w Hamburgu (2019), CEU Institute for Advanced Study w Budapeszcie (2018/19) oraz Imre Kertész Kolleg w Jenie (2017). W semestrze letnim 2024 gościnnie wykladała na Uniwersytecie Europejskim Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Jest autorką książek *Architektki PRL-u. Komunistki, literatura i emancypacja kobiet w powojennej Polsce* (2022) oraz *Akuszerki transformacji. Kobiety, literatura i władza w Polsce po 1989 roku* (2012), a także współautorką i współredaktorką kilku tomów zbiorowych, w tym *Reassessing Communism: Concepts, Culture, and Society in Poland, 1944–1989* (2021), *Gender, Generations, and Communism in Central and Eastern Europe and Beyond* (2020) oraz *Historical Memory of Central and East European Communism* (2018).

Jacek Świdziński (ur. 1988) – kulturoznawca, członek grupy Maszin, autor komiksów (m.in. *A niech cię, Tesla!, Zdarzenie. 1908, Wielka ucieczka z ogródków działkowych, Powstanie – film narodowy, Brzask*). Trzykrotny laureat nagrody za najlepszy polski album komiksowy na Międzynarodowym Festiwalu Komiksu w Łodzi (2016, 2023, 2025). W 2024 roku za komiks *Festiwal* opowiadający o Piątym Światowym Festiwalu Młodzieży i Studentów w Warszawie z 1955 roku otrzymał Paszport „Polityki” w kategorii Książka oraz nominacje do Nagrody Literackiej m.st. Warszawy i Literackiej Nagrody im. Wiesława Kazaneckiego. W latach 2017-2023 współpracował z „Przekrojem”, jest komiksowym felietonistą internetowego magazynu o kulturze Dwutygodnik.com.